

תמלול לחימה דינמית

שקף מס' 1 – לחימה דינמית

עקרונות המלחמה לא משתנים במעבר בין עידינים אבל המלחמה ודרכי הלחימה חייבים לעבור התאמות – כי הסביבה השתנתה. ריכוז המאמץ והחיסכון בכוח שהם שנים מעקרונות המלחמה המשמעותיים ביותר בהקשר תורת הלחימה מקבלים משמעויות שונות מבעבר. ריכוז המאמץ משמעו ריכוז של השפעות על מוקד ההכרעה וההשפעות עשויות לבוא ממספר רב של מקורות וגורמים וכאן בא לידי ביטוי החיסכון בכוח – עוצמה רבה, בעלת טווח ארוך ודיוק מופלג מאפשרים ליצור השפעה מכרעת במספר מוקדי הכרעה המאפשרים למפקד לתכנן ולנהל את לחימת כוחותיו ודרכי השלמת משימותיו במערכת דינמית גמישה שאינה נטועה בדרכי עפר ובפריסה גיאוגרפית.

שקף מס' 2 – מאזן הכוחות

נעוץ מבט אל הסביבה המתפתחת – במאתיים השנים האחרונות המלחמה התאפיינה במאמץ להשמדת צבא האויב ומרכזי הכובד החברתיים, הכלכליים והשלטוניים של האויב.

זה נעשה בשימוש בכוח רב, קלאוזביץ תאר זאת היטב, גם טכנולוגיות של העידן התעשייתי – שבא לאחר מותו של קלאוזביץ אל שינו את החשיבה והפעולה הזו – מלחמות העולם הראשונה והשנייה ואין ספור מלחמות מקומיות – כמו קוריאה, ווייטנאם ובמידה מסוימת גם אצלנו פסעו בנתיב הזה.

במאה העשרים ואחד הסביבה שונה – היא נשענת על מידע והשימוש במידע ותוצריו הוא השפעתו. יותר הצורך להשמיד צבא כדי להשפיע על קברניטים מאחר ונוצרו דרכים אחרות, יעילות לא פחות, העושות שימוש באמצעים אחרים, בעלויות אחרות ובקצב זמן אחר.

ההבדל המהותי בין התקופות נעוץ בכך שתוצרי העידן התעשייתי היוו את האמצעים והמטרות לפעולת צבא ומדינה ומכאן גם למימוש השמדה או התגוננות בפני השמדה.

תוצרי עידן המידע הם המנוע להפעלת מערכות אחרות – מערכות ניהול ושליטה, מערכות ייצור ואיכות חיים, מערכות תכלולה וחברה – והלחימה מתמקדת במוקדי ההשפעה במקום באמצעי הייצור – על די שיתוק מערכת או השפעה עליה נמנע הצורך מהשמדת המערכת – וזאת ניתן לעשות במוקדי עוצמה קריטיים לכל מערכת – במאמץ ממוקד, ניתן גם להפעיל כוחות שלישיים או עקיפים – להשגת מטרות – זו מלחמה שונה.

שקף מס' 3 – דינמיקה תפיסתית

כתוצאה מכך הלחימה דינמית בהרבה מהתקופה התעשייתית. ניתן לרכז ולפזר מאמצים, לזווסת עוצמה ולתקוף יעדים במרחקים ארוכים ורחבים מכפי שניתן לעשו עם כוח המרותק לקרקע ולנתיביה.

זה אינו אומר שהמלחמה כולה עברה למלחמת כפתורים ואש מרחוק – רחקו מכך, ההכרעה במלחמה נותרה להיות תלויה בהשגת עליונות ושליטה ולשם כך צריך את הרגל על הקרקע, אבל לעזרת הלוחם במגע יש קשת רחבה הרבה יותר של יכולות ואמצעים הן בנגישות אליהם והן ביכולותיהם המבצעיות.

זה מחייב חשיבה דינמית, תפיסת לחימה גמישה – המושפעת אך אינה מרותקת ליכולות טכנולוגיות של אמצעי הלחימה, תוצרי אמצעי הלחימה נגישים הרבה יותר, לא התרחשה מהפיכה באמצעים עצמם – מלבד אמצעים חדשים שהופיעו בשוליים כמו רחפנים – המהפיכה היא ביכולות להשתמש בתוצרי הארטילריה, המודיעין, האלקטרוניקה, והרק"ם.

מפקדי התותחים, הרקטות והטילים, מפקדי הטנקים והנגמ"שים, מפקדי החי"ר וההנדסה – צריכים לעבור לדפוס חשיבה חדשים, מהר יותר, רחב ועמוק יותר, שילוב של אמצעים וכוחות תומכים ומסייעים, צריכים לחשוב במושגים גמישים ועוצמתיים הרבה יותר מאשר השגר ושכח של פקודת מבצע במאה העשרים.

שקף מס' 4 – דינמיקה מרחבית

לא רק דרכי הלחימה משתנים משתנה גם המרחב, יכולות התמרון גדלו – תמרון של השפעות באש ובמגע, יכולות ביזור וכינוס פרצו מחסומים ומכשולים שנובעים מבינין וארגון הכוח – במאה העשרים – ולפניה – הארגון נבע מההרכב הטכנולוגי של אמצעי הלחימה – חי"ר, טנקים, תותחים וכדומה, כאשר מרכז הועצמה מאפשר לשלב את יכולות כל האמצעים למרחב לחימה ולמטרות אחדות – יכולות השילוב והחיבור מאפשרות ציוות שונה, המתבסס על שילוב שיתוף ואינו מוגבל או נשען רק על נוכחות פיזית במקום האירוע – כאשר צריך אש ארטילרית לא צריך את התותחים – צריך את החימוש, כאשר ניתן לקבל מידע מהחלל או מכטב"מ לא צריך להתבסס רק על היכולות של הכוח, וכאשר ניתן לבנות צוותי קרב מודולריים המתגברים במהירות אחד תא השני ויוצרים עוצבות אד-הוק למשיה – לא צריך לבנות מראש מבנים ארגוניים כבדים העונים לכל משימה כדי "שיהיה".

שקף מס' 5 – דינמיקה וטכנולוגיה

צבא מתבסס על טכנולוגיה, לחימה לא נעשית בוואקום, זה מאבק פיזי קטלני המתבסס על אמצעי לחימה. והמצעים פותחו ויוצרו לרמות טכנולוגיה גבוהות כל אחד בתחמו, והתחומים הטכנולוגיים מוגבלים בגמישותם, תותח, וטנק ורובה יכולים לעשות רק את מה שתוכננו עבורו – והם תוכננו בנפרד, לצורך מוגדר בתקופה מוגדרת.

אבל כאשר המידע להפעלתם – אם להרכשת מטרות, אם לדיוק הפגיעה וההתאמה לסוג המטרה – מאפשר לשלב את הפעלתם עם אמצעים אחרים לשיפור יעילותם וגמישות הפעלתם וזמינותם מעבר לתכונות הטכניות העצמיות שלהם, צריך לתכנן אמצעי לחימה העושים שימושים סינרגטיים בסביבה הלוחמת ולהוציא אותם ממגבלותיהם הטכנולוגיות – כלאחד מהם אולי לא יהיה שיא הטכנולוגיה אבל פעולתם המשולבת תשיג תוצאות טובות בסדר גודל למשתמש. הפתרונות הטכנולוגיים צריכים להתמקד בשימוש הסינרגטי בשדה הקרב במקום לחתור לשיאי עולם בהפעלה בודדת של אמצעי.

הגישה הטכנולוגית צריכה להיות מערכתית "גישת המערכת המשולב הלוחמת" שתחליף אף גישת האמצעי הבודד – וזה משליך הן על ביצועי האמצעי והן על יכולות השילוב והשיתוף שלו עם אמצעים אחרים. היכולת הסינרגטית של אמצעי לחימה צריכה להיות גבוהה מהיכולת העצמאית שלו.

שקף מס' 6 – הלחימה והמאמצים

חשיבה דינמית מתפתחת מלמעלה למטה – היא מתחילה בתורת לחימה המתווה את נציבי ההתפתחות במבנה ובארגון הכוח, ובתפיסת ההפעלה.

שילוביות, רב-מימדיות, ניידות לרוחב ולעומק כל אלה נובעים מרעיון תפיסתי אחוד, כל התפתחות בדרכי במימוש מוכוונת ומתועלת לפעולה דינמית האפשרית רק סביב עמוד שדרה יחיד – תורת הלחימה המשותפת לכולם.

והשילוב מושג בממשקים משותפים, בשפה אחידה, ברמת הכשרה ומקצועיות גבוהה ומשותפת, ואין כאן כיבוש פסגות – זה תהליך סיזיפי מתמשך וההתקדמות בו חייבת להיות אחודה ברמתה – ההישג יקבע על-פי החוליה החלשה כמו תמיד.

שקף מס' 7 – שדה הקרב הדינמי

הלחימה במאה העשרים נערכה על-פי המושגים של קלאוזביץ ונפוליון – העוצמה היא בגדודים הגדולים, רכז מאמץ להשמיד את הכוח העיקרי של האויב – במאה ה-21 זה יראה אחרת.

גם התנגשות בין מעצמות לא תתמקד בקשבות שריון בשריון, הלחימה תהיה על לשיטה במרכזי עוצמה, שלטוניים, כלכליים וחברתיים – ואם ניתן יהיה להשיג זאת בהתחמקות מהתנגשות צבאית ראש בראש – כך יהיה. ניתן יהיה להגיע בעוצמה רבה ומהר ישירות אל מרכזי העוצמה, ניתן יהיה ליצור יחסי עליונות ושליטה גם לאל כתישת כל הכוח הצבאי של האויב, צבא האויב עובר מיעד חיוני למכשול בדרך ליעד – אותו צריך לעבור או לעקוף.

אם להמשיל אלינו – לא משגרי הרקטות הם היעד המכריע אלא מקבלי החלטות – וכדי להשפיע עליהם צריך ליצור איומים מכריעים שיניעו אותם להפסיק לחימה – וזו מטרת כל המלחמה להניע את הצד השני לחדול מלחמתו. לכך יש יותר מדרך אחת, ועדיין אין תחליף ליכולת להציב רגל על הקרקע

ולכפות הכרעה – בין אם מפעילים יכולות כאלה והין אם לאו – בלעדיה גם במאה העשרים ואחת לא תושג הכרעה.

צריך תורת לחימה מתאימה –

שקף מס' 8 – הבסיס

לשם כך צריך לבנות את התשתית המתאימה – תשתית החורגת מהגישה של חוד מוביל האחרים יצטרפו – אלא יסודות מוצקים וחזקים – וזאת בשתי שכבות יסוד במקביל ותוך השלמה הדדית – שכבה ווירטואלית, קוגניטיבית – של תורת לחימה, של הכשרה מתאימה, של פיקוד ושליטה של איכות אנושית של יחידים ושל קבוצות, על בסיס תורת לחימה ותפיסת לחימה.

והשכבה השנייה היא טכנולוגית – אמצעי לחימה וארגון יחידתי המאפשר מיצוי של הצורך והיכולת לפעולה משולבת והמאפשרת לממש את הרעיון המבצעי ותורת לחימה.

לדוגמה – הרעיון המבצעי של פיקוד מוכוון משימה צריך גיבוי בארגון ובתפיסת ההפעלה מגבה את המפקד המאפשר לו לממש את הרעיון – זו אינה יכולה להישאר סיסמה – תחליט בעצמך, זה חייב להיות רעיון מגובה בתכנית המבצעית בארגון ובהקצאת האמצעים בהירארכית הפיקוד והשליטה במקבצי מידע ומודיעין בשיטוח ההירארכיות – וזו רק דוגמה אחת.

שקף מס' 9 – המצע התורתי

במאה העשרים הארגון היה רוחבי – בדרגים – דרג מסתער ודרג מסייע ותומך.

במאה העשרים ואחר הארגון צריך להיות משימתי – כל מי שמשתתף במגע בין אם הוא בקו האש ובין אם הוא יורה טילים מ-100 ק"מ או מפעיל כטב"מ חמוש, וכל מי שבמעטפת התומכת ומסייעת בין אם הוא מפעיל בית חולים שדה או סדנה ובין אם הוא מפעיל מערכות תקשוב ומודיעין מספינה או מבסיס עורפי.

רעיון המגע והמעטפת מחייב מפקדות אחרות – הבחנה בין הפיקוד ההירארכי לבין עבודת המטה והתמיכה והסיוע הרשתיים, הפעלת מעטפות תמיכה וסיוע אינה צריכה ליפול על כתפי המפקד במגע, אבל גם לא צריך לבנות שרשרת פיקוד ושליטה בעולם רשתי חסר גבולות.

תפיסת לחימה במאמצים – אוויר, ים, יבשה ומידע, כאשר כל מאמץ לוחם במרחבו וכל מאמץ ערוך ולוחם בשילוב במרחב שדל מאמץ אחר – מחייבת תפיסת לחימה והפעלה מתאימה. זרועות, פיקודים מרחביים, עוצבות יסוד וכדומה שייכים לעידן העובר מהעולם.

שקף מס' 10 – תנאי בסיס לאיכות

לשם כך צריך להציב תנאי יסוד איכותיים שעל בסיסם תקבענה תפיסות יבנה הכוח ויוכשרו מפקדיו.

וכמו שאמרנו קודם זה מתחיל מלמעלה למטה – היישום מתפתח מלטה למעלה אבל התורה והתפיסה מתחילה מלמעלה.

תפיסת לחימה ומלחמה משולבת – אחודה

תורת לחימה התואמת לצורך הן למרחבי הלחימה העצמאיים והן ללחימה המשולבת

הכשרת מפקדים בעיקר ברמות הביניים וברמות הגבוהות היודעים ומבינים לקרוא את הלחימה הזו היכולים להפיק את המיטב מהשילוביות – ברמה הטקטית הדוגמה האישית מספיקה, אך מעבר לכך זה כבר לא מספיק

בעידן המידע נוסף דרג לוחם שלא במגע – מפעילי אמצעי הלחימה מרחוק, מפעילי הלחימה במרחבי המידע, הפיקוד והשליטה ודומיהם – עד המהפיכה התעשייתית היחס בין לוחם במגע ללוחם עורפי היה 1000 ל-1, במלחמת העולם השנייה היחס היה כבר 25 לוחמים ללוחם עורפי, במלחמות עידן המידע עשוי להיות 1 לוחם ל-15 לוחמים עורפיים – צריך להתארגן אחרת.

שקף מס' 11 – מאמצי הלחימה

אם נתבונן במאמצי הלחימה נבחין כי במאמץ קרב המגע הלחימה היא בטווחים קצרים בלחימה עזה בהתראה קצרה זה מאמץ מרוכז, עוצמתי בעיקרון כבעבר אלא שהוא תמציתי ותובעני יותר

במאמץ קרב הסיוע חל שינוי במגוון האמצעים, ביכולות הדיוק והטווח, בצורך לסייע לקרב המגע בטווחים קצרים ומול מטרות ממוגנות, במבנים או מתחת לקרקע, חלה קפיצת דרך ביכולת להפעיל אש בשילוב המרחב האווירי למודיעין, לניהול ולבקרה ולהפעלת אמצעים מיידים – שיפור היכולות – אם יינתנו הפתרונות הטכנולוגיים המתאימים הופך את התמרון באש לדרך לחימה מקבילה ומשלימה לתמרון הקרקעי של קרב המגע – האש הופכת לזרוע מתמרנת מקבילה

מאמץ רציפות הלחימה הופך לגורם המשפיע על היכולות לממש משימות ברמה המערכתית והאסטרטגית, אוטונומיה ברמה הטקטית והמערכתית ותמיכה מערכתית ואסטרטגית רב-ממדית במרחב האווירי, מהמרחב הימי וביבשה, שיפורים טכנולוגיים בתחומי הרובוטיקה, הניוד באוויר, המזעור והבינה המלאכותית יצעידו את רציפות הלחימה לדרגת מכפיל כוח בכל מרחב ובכל זמן לכל משתמש.

שקף מס' 12 – תנאי בסיס ארגוניים

אחרי התפיסות בא הארגון – על בסיס התפיסות והטכנולוגית הזמינות הארגון נבנה לתמוך בלחימה דינמית - הוא נובע ממשימה ולא משייכות, הוא מכון חיפוש פתרונות על בסיס צורך מבצעי ועל בסיס יכולות בפועל, לדוגמה - התאמת הארגון לרמת ההכשרה והאימון בפועל, או ארגון למענה לצורך מבצעי לשימוש במרחב האווירי הנמוך או להפעלת אש ולוחמת מידע מספינות, ארגון סביב פתרונות רובוטיקה ובינה מלאכותית היכן שתרומתם גבוהה – בלוגיטיקה, במפקדות לדוגמה, מתן פתרונות ייצור שטח או שימור חיים והחייאה בצמידות לקרבות המגע - ארגון על בסיס תפיסת לחימה דינמית, עם מאמצים קרביים בשילוביות רב-ממדית.

שקף מס' 13 – מצע תפעולי טכנולוגי

הדינמיקה נשענת על טכנולוגיה, בעוד שבעידן התעשייתי עיקר הטכנולוגיה היו האמצעים המכניים – וסרבולם – בעידן המידע המנוף הטכנולוגי הוא המערכות המידע, בניהול המידע והזמן, בגמישות השימוש במידע החסר מגבלות זמן, מרחק או טופוגרפיה. זה מחייב מאמץ חשיבה מאחר וההתפתחות היא פראית לכאורה, גם כאן צריך להגדיר את תפיסת הלחימה תחילה, ניהול המידע ומערכות המידע הן נקודת ארכימדס ליכולת להעביר את הלחימה לפסים דינמיים ולדלג על מכשולי המעבר מעידן התעשייתי לעידן המידע. זהו קושי קוגניטיבי – למשל הרתיעה מלעסוק בלוחמת המידע כמרחב לחימה או מביא לבניין מאמץ סייבר נפרד ממאמצי לחימה דיגיטלית ואלקטרונית אחרים, להפרדת ההגנה והתקפה בתחום וכדומה.

שקף מס' 14 – חופש הפעולה

ולבסוף – כדי לממש לחימה דינמית צריך ליצור תורת לחימה עם שולי חופש פעולה למפקדים.

כלך שתי פנים האחת לאפשר למפקד לקבל החלטות ולממש אותן על ידי מתן הכלים והאמצעים שהוא צריך, אך בה בעת לזכור ולהבין כי מפקד הוא אדם יחיד הפועל במצבים קיצוניים הוא עשוי לטעות הוא עשוי להיכשל וצריך לבנות ארגון המפחית את מרחב הסיכון לכשלים

כלומר – חיזוק עוצמת כל כוח בתוכו ובתמיכה שהוא מקבל יחד עם צמצום היקף הכוח ומרחב הפעולה שלו למשימה מאובחנת מותאמת, ארגון פעולה על בסיס עתודות לתגבור ולניצול יכולות והזדמנויות,

הרחבת שולי קבלת ההחלטה יחד עם הקטנת מרחב הפעולה להבטחת הצלחה לצמצום סיכויי הכישלון.

עידן המידע נובע ממהפכה טכנולוגית, אבל כמו בעבר – השימוש שעושה האדם בטכנולוגיות הוא העושה את ההבדל – לחימה דינמית היא מצוי תבונתי של יכולות טכנולוגיות חדשות שלא כונו למטרות האלה מראש.

